Nacrt

ZAKON O POLjOPRIVREDNIM ZADRUGAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se način osnivanja poljoprivrednih zadruga (u daljem tekstu: zadruga), način sticanja i prestanak statusa zadrugara, upravljanje zadrugom, kao i druga pitanja od značaja za poslovanje zadruge.

Pojam zadruge i zadrugara

Član 2

Zadruga je pravno lice koje predstavlja dobrovoljan oblik organizovanja – udruživanja pravnih i fizičkih lica (u daljem tekstu: zadrugar), radi ostvarivanja ekonomskih, kulturnih i socijalnih potreba.

Zadrugar je pravno ili fizičko lice koje je član zadruge odnosno koje je steklo status zadrugara i posluje pretežno posredstvom zadruge, prodaje svoje proizvode i / ili usluge, nabavlja proizvode ili koristi usluge potrebne za obavljanje svoje djelatnosti ili na drugi način neposredno učestvuje u obavljanju djelatnosti radi kojih je zadruga osnovana.

Vrste zadruga

Član 3

Zadruge se mogu osnivati kao :

- zemljoradničke(ratarska, povrtarska, voćarska, vinogradarska, stočarska i slično);
- zadruge za doradu i preradu poljoprivredno-prehrambenih prizvoda (mljekarska, sirarska,vinarska,mlinarska,uraljska i slično);
- pčelarske;
- ribarske;
- zadruge za organizovanje i razvoj seoskog turizma i domaće radinosti;
- zadruge za sakupljanje, doradu i preradu ljekovitog bilja i šumskih plodova;
- drvoprerađivačke i druge zadruge u oblasti poljoprivrede.

Zadruge iz stava 1 ovog člana osnivaju se radi organizovanja proizvodnje na gazdinstvima zadrugara i zadruge, proizvodnje, prerade i prodaje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda zadruge, zadrugara i kooperanata, snabdijevanja reprodukcionim materijalom, energentima, sredstvima za proizvodnju, djelovima za poljoprivrednu mehanizaciju i drugom robom, vršenja prometa roba zadrugara i za zadrugare.

Sticanje svojstva pravnog lica

Član 4

Zadruga stiče svojstvo pravnog lica upisom u Centralni registar privrednih subjekata (u daljem tekstu:CRPS).

Zadruga se ne može organizovati kao privredno društvo, ili kao drugi oblik organizovanja, niti se može spojiti sa privrednim društvom ili drugim pravnim licem koje nije zadruga.

Istupanje zadruge

Član 5

Zadruga u pravnom prometu istupa u skladu sa osnivačkim aktom zadruge.

Zadruga može da obavlja poslove sa i za kooperante i druga lica, na način i u obimu kojim ne dovodi u pitanje ostvarivanje osnovnih ciljeva zadruge, ako je to u interesu zadrugara.

Kooperantom u smislu ovog zakona smatra se poljoprivredni proizvođač koji nema status zadrugara, a koji posluju posredstvom zadruge.

Zadružni principi

Član 6

Zadruga se osniva i posluje u skladu sa zadružnim principima.

Zadružni principi su: dobrovoljno i otvoreno članstvo, demokratska kontrola od strane zadrugara, ekonomsko učešće zadrugara, autonomija i nezavisnost zadruge, obrazovanje, obuka i informisanje zadrugara, međuzadružna saradnja i briga za zajednicu.

II. OSNIVANJE ZADRUGE

Način osnivanja zadruge

Član 7

Osnivači zadruge mogu biti pravna i fizička lica.

Zadrugu mogu osnovati najmanje tri poslovno sposobna fizička lica, koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom ili tri poslovno sposobna fizička lica i jedno pravno lice koje se bavi poljoprivrednom proizvodnjom ili preradom poljoprivrednih proizvoda.

Zadruga se osniva na neodređeno vrijeme, osim ako osnivačkim aktom nije određeno da se osniva na određeno vrijeme ili za izvršenje određenog posla.

Minimalni ulog zadrugara za osnivanje zadruge je 500€.

Vrijednosti uloga zadrugara u zadrugu revalorizuje se godišnje.

Zadrugar stiče udio u osnovnom kapitalu zadruge srazmjerno vrijednosti uloga odnosno srazmjerno revalorizovanoj vrijednosti uloga.

Osnivački akt zadruge

Član 8

Osnivački akt zadruge je ugovor o osnivanju.

Ugovor o osnivanju zadruge sadrži:

- naziv i sjedište zadruge;
- ime i adresu odnosno, naziv i sjedište osnivača zadruge;
- ime lica koje će zastupati zadrugu u osnivanju;
- djelatnost zadruge;
- iznos sredstava potrebnih za osnivanje zadruge;
- iznos i vrstu uloga svakog osnivača;
- odgovornosti zadrugara za obaveze zadruge;
- način i rok uplate osnivačkog uloga;
- rok u kome su osnivači dužni da sazovu osnivačku skupštinu, kao i način donošenja odluka i druga pitanja od značaja za osnivanje i poslovanje zadruge.

Ugovor o osnivanju sačinjava se u pisanoj formi koji potpisuju osnivači.

Potpisi na ugovoru ovjeravaju se u skladu sa zakonom.

Osnivačka skupština

Član 9

Osnivačka skupština se može održati i punovažno odlučivati ako osnivačkoj skupštini prisustvuju svi osnivači – zadrugari.

Osnivačka skupština donosi odluke većinom glasova zadrugara.

Na osnivačkoj skupštini vrši se izbor organa zadruge i donose zadružna pravila.

Zadružna pravila

Član 10

Zadružna pravila sadrže:

- naziv i sjedište zadruge;
- djelatnost zadruge;
- zadružne principe;
- razloge za prestanak zadruge;
- način zastupanja i predstavljanja zadruge;
- uslove i način sticanja i prestanka statusa zadrugara i kooperanata;
- vrstu i iznos uloga koje upisuju zadrugari i rok uplate uloga i unošenja sredstava;
- visinu i način uplate članarine zadrugara;
- odgovornost zadrugara za obaveze zadruge;
- prava i obaveze zadrugara;

- način raspodjele dobiti i pokrivanja gubitaka u poslovanju zadruge;
- iznos dijela dobiti koji će se raspoređivati u obavezni rezervni fond i druge fondove;
- način izbora, razrješenja i djelokrug rada organa zadruge;
- način odlučivanja skupštine zadruge, izbor, razrješenje, prava i obaveze predstavnika zadrugara, kooperanata i zaposlenih u zadruzi ako skupštinu čine predstavnici zadrugara, kooperanata i zaposleni zadruge;
- način utvrđivanja iznosa i povraćaj uloga u slučaju prestanka statusa zadrugara, odnosno prestanka zadruge;
- odgovornost zadruge u pravnom prometu sa trećim licima;
- način vođenja knjige zadrugara i kooperanata;
- način izbora nezavisnog revizora;
- način obavještavanja zadrugara, kooperanta i zaposlenih o čuvanju poslovne tajne zadruge;
- obaveze zadrugara nakon istupanja iz zadruge;
- način međuzadružne saradnje i edukovanja zadrugara;
- način donošenja opštih akata zadruge;
- i druga pitanja značajna za poslovanje zadruge.

Upis u CRPS

Član 11

Zadruga se smatra osnovanom upisom u CRPS.

Upis u CRPS vrši se podnošenjem prijave u roku od 30 dana od dana održavanja osnivačke skupštine.

Uz prijavu za upis u CRPS prilažu se:
- ugovor o osnivanju;
- zadružna pravila;
- zapisnik sa osnivačke skupštine, potpisan od strane svih osnivača zadruge;
- dokaz o izvršenoj uplati ili unošenju osnivačkih uloga, odnosno dijela osnivačkog uloga u skladu sa osnivačkim aktom.

Način upisa u CRPS zadruge i obrazac prijave za upis uređuju se propisom organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa.

Naziv i sjedište zadruge

Član 12

Naziv zadruge je ime pod kojim zadruga posluje.

Naziv zadruge sadrži oznaku „zadruga”, vrstu zadruge i sjedište zadruge.

Zadruga pored punog naziva može u pravnom prometu da koristi skraćeni naziv u skladu sa ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Sjedište zadruge je mjesto u kojem se obavlja djelatnost zadruge.

Ukoliko se djelatnost zadruge obavlja u više mjesta, sjedište zadruge je mjesto u kojem se nalazi sjedište njene uprave.

Odgovornost zadruge

Član 13

Zadruga u pravnom prometu odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom.

Za obaveze koje se nemogu namiriti iz imovine zadruge odgovaraju zadrugari solidarno, do iznosa svog uloga, ako ugovorom o osnivanju odnosno zadružnim pravilima nije drugačije određeno.

III. STICANJE I PRESTANAK STATUSA ZADRUGARA

Sticanje statusa zadrugara

Član 14

Osnivači zadruge stiču status zadrugara osnivanjem zadruge.

Status zadrugara poslije osnivanja zadruge stiče se pristupanjem na osnovu zahtjeva, potpisivanjem pristupne izjave i unošenjem uloga zadrugara u zadrugu.

Odlučivanje po zahtjevu za pristupanje

Član 15

Odluku po zahtjevu iz člana 14 stav 2 ovog zakona donosi organ zadruge određen zadružnim pravilima.

Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da odluku po zahtjevu za pristupanje donese najkasnije u roku od 30 od dana prijema zahtjeva.

Nakon prijema odluke o prihvatanju zahtjeva za prijem u zadrugu, podnosilac zahtjeva je dužan da u ostavljenom roku potpiše pristupnu izjavu.

Podnosilac zahtjeva čiji zahtjev je odbijen ima pravo žalbe skupštini zadruge, u roku od 15 dana od dana prijema odluke o odbijanju zahtjeva.

Skupština zadruge dužna je da donese odluku po žalbi iz stava 4 ovog člana najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema žalbe.

Odluka iz stava 5 ovog člana je konačna.

Prestanak statusa zadrugara

Član 16

Status zadrugara prestaje istupanjem zadrugara iz zadruge, isključenjem zadrugara iz zadruge, smrću zadrugara, prenosom uloga zadrugara na drugog zadrugara i prestankom rada zadruge.

Istupanje iz zadruge

Član 17

Zadrugar može da istupi iz zadruge na osnovu pisane izjave o istupanju.

Status zadrugara iz stava 1 ovog člana prestaje danom kada zadruga primi pisanu izjavu zadrugara o istupanju iz zadruge, ukoliko zadrugar nema neizmirenih obaveza prema zadruzi odnosno pravnom licu sa kojim je u dužničko-povjerilačkom odnosu posredstvom zadruge.

Ako zadrugar ima dospjele, a neizmirene obaveze prema zadruzi odnosno pravnom licu sa kojim je u dužničko-povjerilačkom odnosu, status zadrugara prestaje danom izmirenjem tih obaveza.

Isključenje iz zadruge

Član 18

Zadrugar može biti isključen iz zadruge iz razloga utvrđenih zadružnim pravilima.

Odluku o isključenju zadrugara donosi organ određen zadružnim pravilima.

Odluka o isključenju mora biti obrazložena.

Protiv odluke iz stava 2 ovog člana može se izjaviti žalba organu određenom zadružnim pravilima u roku od 15 dana od dana prijema odluke.

Organ iz stava 4 ovog člana dužan je da odluku po žalbi donese u roku od 60 dana od dana prijema žalbe.

Odluka iz stava 5 ovog člana je konačna.

Nasljeđivanje statusa zadrugara

Član 19

Nasljednici umrlog zadrugara mogu steći status zadrugara, sa pravima i obavezama umrlog zadrugara, na osnovu pisanog zahtjeva ukoliko ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara.

Lica iz stava 1 ovog člana, stiču status zadrugara na osnovu odluke koju donosi organ određen zadružnim pravilima.

U slučaju kada nasljednici umrlog zadrugara ne žele da steknu status zadrugara, ili ne ispunjavaju uslove za sticanje statusa zadrugara, imaju pravo na isplatu revalorizovanog uloga umrlog zadrugara.

Prestanak prava i obaveza zadrugara

Član 20

Danom prestanka statusa zadrugara prestaju prava i obaveze zadrugara, osim imovinskih prava i obaveza utvrđenih ugovorom o osnivanju, zadružnim pravilima i ovim zakonom.

Zadrugar kome je prestao status zadrugara, ima pravo na povraćaj revalorizovanog uloga u roku od 30 dana od dana usvajanja finansijskih izvještaja za godinu u kojoj je podnio zahtjev za istupanje iz zadruge odnosno u kojoj je isključen iz zadruge.

Knjiga zadrugara

Član 21

Zadruga je dužna da uredno vodi knjigu zadrugara i knjigu kooperanata.

U knjigu zadrugara upisuju se:

- ime i prezime, adresa, jedinstveni matični broj i zanimanje, odnosno naziv, sjedište, PIB, šifra djelatnosti i datum upisa u CRPS;
- datum sticanja statusa zadrugara;
- vrsta, iznos uloga i članarine zadrugara;
- datum i način prestanka statusa zadrugara;
- datum povraćaja uloga;
- drugi podaci od značaja za zadrugu određeni zadružnim pravilima.

U knjigu kooperanata upisuju se:

- ime, prezime, jedinstveni matični broj građana, adresa i zanimanje kooperanta.

Knjiga zadrugara i kniga kooperanata čuva se trajno.

Knjiga zadrugara i knjiga kooperanata ima karakter javne isprave.

Obavljanje stručnih i drugih poslova u zadruzi

Član 22

Zadrugar može obavljati stručne i druge poslove u zadruzi u skladu sa svojim stručnim sposobnostima i može biti zaposlen u zadruzi.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova u zadruzi, zadruga može zapošljavati i lica koja nijesu zadrugari ili te poslove povjeriti drugim pravnim, odnosno fizičkim licima.

Zaposleni u zadruzi može postati zadrugar na način utvrđen zadružnim pravilima.

IV. UPRAVLjANJE ZADRUGOM I ORGANI ZADRUGE

Upravljanje zadrugom

Član 23

Zadrugom upravljaju zadrugari, po principu jedan ulog - jedan glas.

Pored zadrugara, u upravljanju zadrugom mogu učestvovati kooperanti i to:

- sa jednim predstavnikom u upravnom odboru na 50 kooperanata, s tim da predstavnici kooperanata ne mogu činiti više od 25% članova upravnog odbora;
- sa jednim predstavnikom u skupštini na 20 kooperanata.

Najveći broj glasova u organima zadruge

Član 24

Zadrugari koji su stekli status zadrugara, sa više od jednog uloga u skladu sa zadružnim pravilima, mogu imati najviše 25% ukupnog broja glasova u organima zadruge.

Organi zadruge

Član 25

Organi zadruge su: skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

Predsjednik i članovi upravnog i nadzornog odbora i direktor zadruge biraju se na vrijeme određeno zadružnim pravilima, koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Izbor organa iz stava 2 ovog člana vrši se tajnim glasanjem, u skladu sa zadružnim pravilima.

Skupština

Član 26

Skupštinu čine svi zadrugari.

Skupština je najviši organ zadruge, koji se obavezno osniva.

Skupština je nadležna da:

- donosi zadružna pravila;
- utvrđuje poslovnu politiku zadruge;
- odlučuje o razlozima za prestanak zadruge;
- usvaja godišnji finansijski iskaz i izvještaj o poslovanju;
- donosi programe i planove razvoja;
- odlučuje o raspodjeli dobiti i pokrivanju gubitka;
- odlučuje o raspolaganju zadružnom imovinom;
- bira i razrješava predsjednika i članove upravnog i nadzornog odbora;
- razmatra izvještaj nadzornog odbora;
- imenuje nezavisnog revizora;
- donosi poslovnik o svom radu;
- odlučuje o drugim pitanjima utvrđenim zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Održavanje Skupštine

Član 27

Skupština se održava najmanje jednom godišnje, u roku od tri mjeseca nakon završetka finansijske godine, sa izuzetkom prve godine od osnivanja zadruge.

Skupština se mora sazvati ako to zahtijeva najmanje trećina zadrugara, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

Sazivanje skupštine , način odlučivanja, način rada i druga pitanja koja se odnose na rad i odlučivanje skupštine uređuju se zadružnim pravilima.

Ako zadruga ima više od 100 zadrugara, zadružnim pravilima može se odrediti da skupštinu čine predstavnici zadrugara.

Predstavnici zadrugara biraju se na vrijeme koje ne može biti duže od pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Prava i obaveze, način i postupak izbora predstavnika zadrugara uređuju se zadružnim pravilima.

Način odlučivanja Skupštine

Član 28

O donošenju zadružnih pravila, prestanku zadruge, raspodjeli dobiti i pokrivanju gubitaka, izboru i razrješenju članova upravnog odbora i članova nadzornog odbora i direktora, skupština odlučuje većinom glasova ukupnog broja zadrugara.

Ako na skupštini ne postoji potreban kvorum, skupština se može ponovo sazvati sa istim dnevnim redom, najmanje sedam dana poslije održavanja skupštine.

Ako na ponovljenoj skupštini ne postoji kvorum, treća skupština se može sazvati na način i u rokovima kao ponovljena skupština, s tim da se ne zahtijeva postojanje kvoruma, odnosno odlučuje se većinom glasova prisutnih zadrugara.

Skupština može odlučivati na način iz stava 3 ovog člana, ako su zadrugari uredno pozvani i ukoliko je predviđen isti dnevni red kao i za prethodne sjednice.

Skupštinski zapisnik

Član 29

O toku sjednice skupštine vodi se zapisnik, koji sadrži naročito:

- datum, mjesto i vrijeme održavanja sjednice;
- ime predsjedavajućeg skupštine i zapisničara;
- broj prisutnih zadrugara, odnosno njihovih predstavnika - ovlašćenih punomoćnika;
- dnevni red;
- podatke o načinu i rezultatima glasanja;
- usvojene odluke;
- prigovore zadrugara.

Zapisnik potpisuje predsjedavajući skupštine i zapisničar.

Zapisnik iz stava 2 ovog člana verifikuje se na sljedećoj sjednici skupštine.

Svaki zadrugar ima pravo uvida u zapisnik skupštine i njegove priloge.

Upravni odbor

Član 30

Upravni odbor sastoji se od najmanje tri člana.
Broj članova upravnog odbora mora biti neparan.
Članovi upravnog odbora biraju se iz reda zadrugara.
Članovi upravnog odbora između sebe biraju predsjednika.

Nadležnosti Upravnog odbora

Član 31

Upravni odbor :

- sprovodi poslovnu politiku zadruge;
- predlaže skupštini godišnji finansijski izvještaj;
- priprema prijedloge odluka za skupštinu i izvršava odluke skupštine ;
- priprema izvještaje o poslovanju, bilansu stanja i bilansu uspjeha i sprovođenju poslovne politike;
- predlaže raspodjelu dobiti i način pokrivanja gubitka;
- donosi investicione odluke u skladu sa osnivačkim aktom i zadružnim pravilima;
- donosi poslovnik o svom radu;
- bira i razrješava direktora ;
- obavlja i druge poslove određene zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima i postupa po odlukama skupštine.

Način odlučivanja Upravnog odbora

Član 32

Upravni odbor može odlučivati ako sjednici prisustvuje većina članova upravnog odbora.

Upravni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako zadružnim pravilima nije predviđena druga kvalifikovana većina.

Sazivanje sjednice, način rada i druga pitanja koja se odnose na rad i odlučivanje upravnog odbora uređuju se zadružnim pravilima.

Odgovornost za štetu

Član 33

Predsjednik i članovi upravnog odbora odgovaraju solidarno za štetu koju svojom odlukom prouzrokuju, ako je ta odluka donesena grubom nepažnjom ili sa namjerom da se šteta prouzrokuje.

Predsjednik, odnosno član upravnog odbora ne odgovora za štetu, ako se izjasnio protiv odluke iz stava 1 ovog člana i ako je izdvojio svoje mišljenje u zapisnik.

Nadzorni odbor

Član 34

Nadzorni odbor sastoji se od najmanje tri člana.
Broj članova nadzornog odbora mora biti neparan.
Članovi nadzornog odbora biraju se iz reda zadrugara.

Nadležnosti nadzornog odbora

Član 35

Nadzorni odbor :
- vrši nadzor nad zakonitošću rada upravnog odbora i direktora;
- pregleda godišnje finansijske izvještaje i utvrđuje da li su sačinjeni u skladu s propisima;
- utvrđuje da li se poslovne knjige i druga dokumentacija zadruge vode uredno i u skladu sa propisima, a može ih dati na vještačenje;
- pregleda izvještaje koji se podnose skupštini o poslovanju i o bilansima zadruge;
- pregleda predloge za raspodjelu dobiti;
- obavještava skupštinu, a po potrebi i upravni odbor i direktora o rezultatima nadzora;
- podnosi skupštini godišnji izvještaj o svom radu;
- donosi poslovnik o svom radu;
- obavlja i druge poslove utvrđene ovim zakonom i zadružnim pravilima.

Obavještavanje o poslovanju

Član 36

Upravni odbor i direktor dužni su da o svom radu obavještavaju zadrugare u rokovima i na način utvrđen zadružnim pravilima.

Upravni odbor i direktor dužni su da nadzornom odboru na njegov zahtjev, daju podatke i dokumentaciju o poslovanju zadruge i omoguće nesmetan rad.

Nadzorni odbor dužan je da zahtijeva sazivanje skupštine , ako u vršenju nadzora utvrdi da su povrijeđeni interesi zadruge, a naročito ako utvrdi teže nepravilnosti u radu organa zadruge.

Način odlučivanja nadzornog odbora

Član 37

Nadzorni odbor može odlučivati ako sjednici prisustvuje dvije trećine članova.

Nadzorni odbor donosi odluke većinom glasova prisutnih članova, ako zadružnim pravilima nije drukčije određeno.

Direktor

Član 38

Direktor organizuje i vodi poslovanje zadruge, zastupa zadrugu, stara se o zakonitosti i odgovara za zakonitost rada zadruge i obavlja druge poslove utvrđene zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Ako direktor nije izabran, skupština će imenovati vršioca dužnosti direktora.

Vršilac dužnosti direktora može da obavlja tu funkciju do izbora direktora, a najduže godinu dana od dana imenovanja.

Direktor je dužan da upozori upravni odbor u slučaju donošenja nezakonite odluke, a ako upravni odbor i nakon upozorenja direktora, donese nezakonitu odluku, direktor može izvršenje te odluke privremeno obustaviti, o čemu obavještava nadzorni odbor.

Privremena obustava iz stava 4 ovog člana može trajati najduže 30 dana.

Razrješenje i odgovornost direktora

Član 39

Direktor može biti razriješen: na lični zahtjev, zbog gubitka u poslovanju, nepostupanja po zakonu, nastupanja trajne nesposobnosti, kao i iz drugih razloga utvrđenih zadružnim pravilima.

Direktor je materijalno odgovoran za štetu koju je prouzrokovao zadruzi, ako je šteta izazvana grubom nepažnjom ili sa namjerom da se šteta prouzrokuje.

Ograničenje izbora

Član 40

Za predsjednika i člana upravnog odbora, nadzornog odbora i direktora ne može biti birano lice koje je osuđeno za krivično djelo povrede službene dužnosti.

Direktor ne može biti biran za predsjednika i člana upravnog odbora i nadzornog odbora.

Član upravnog odbora ne može biti biran za predsjednika i člana nadzornog odbora.

Klauzula konkurencije

Član 41

Predsjednik, član upravnog odbora, nadzornog odbora i direktor ne može za svoj ili tuđi račun da obavlja djelatnost koja spada u djelatnosti zadruge niti može biti zadrugar ili zaposlen u drugoj zadruzi, odnosno vlasnik i zaposleni u privrednom društvu ili drugom pravnom licu koje obavlja istu ili sličnu djelatnost kao zadruga.

V. IMOVINA I POSLOVANJE ZADRUGE

Imovina zadruge

Član 42

Imovinu zadruge čine pokretne i nepokretne stvari, imovinska prava i novčana sredstva.

Imovinu zadruge čine ulozi zadrugara, sredstva ostvarena poslovanjem zadruge kao i sredstva koja je zadruga stekla na drugi način.

Zadruga u svom poslovanju koristi imovinu zadruge, imovinu i sredstva zadrugara, a može koristiti i imovinu i sredstva drugih domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica.

Imovinu zadruge čine i ulozi zadrugara koji su preneseni u svojinu zadruge i članarine zadrugara, sredstava ostvarena radom i poslovanjem zadruge i sredstava koja je zadruga stekla pravnim poslom ili po drugom pravnom osnovu.

Zadruga raspolaže imovinom na način određen zakonom, ugovorom o osnivanju i zadružnim pravilima.

Osnovni kapital zadruge

Član 43

Osnovni kapital zadruge čine ulozi zadrugara.

Ulozi iz stava 1 ovog člana, mogu biti: pokretne i nepokretne stvari, novčana sredstva i druga imovinska prava.

Ulozi iz stava 1 ovog člana, izražavaju se u novčanom iznosu, uz knjigovodstvenu revalorizaciju u skladu sa zakonom i odlukom skupštine.

Ulozi zadrugara su nedjeljivi.

Revalorizacija iz stava 3 ovog člana, obavlja se povećanjem nominalne vrijednosti postojećih uloga i to po dva osnova:

- srazmjerno broju odnosno vrijednosti uloga, s tim da se po ovom osnovu ne može rasporediti više od 50% dobiti,
- srazmjerno doprinosu zadrugara rezultatima poslovanja zadruge, u skladu sa zadružnim pravilima.

Odgovornost zadrugara za materijalne i pravne nedostatke

Član 44

Ako zadrugar unese pravo svojine, odnosno pravo na upotrebu stvari, u pogledu odgovornosti za materijalne i pravne nedostatke stvari, shodno se primjenjuju propisi kojima su uređeni obligacioni odnosi.

Ako zadrugar unese potraživanje, odgovoran je za postojanje i naplativost potraživanja.

Ulozi

Član 45

Ulozi se ne mogu vraćati, zalagati niti biti predmet izvršenja za obaveze zadrugara za vrijeme trajanja statusa zadrugara.

Po prestanku statusa zadrugara ulozi se vraćaju zadrugarima, odnosno njihovim nasljednicima, u skladu sa zadružnim pravilima

Ulozi iz stava 2 ovog člana, vraćaju se u obliku, na način i u roku određenom zadružnim pravilima.

Članarina

Član 46

Zadružnim pravilima utvrđuje se obaveza plaćanja članarine zadrugara.

Visinu članarine iz stava 1 ovog člana, utvrđuje skupština.

Sredstva od članarina zadrugara mogu se koristiti za finansiranje tekućeg poslovanja.

Po prestanku statusa zadrugara članarina se ne vraća zadrugarima.

VI. RASPODJELA DOBITI I POKRIVANJE GUBITAKA

Obavezni rezervni fond

Član 47

Zadruga je dužna da, nakon unošenja uloga zadrugara, obrazuje obavezni rezervni fond najmanje u visini od 10% upisanog osnovnog kapitala.

Zadruga je dužna da godišnje vrši izdvajanje sredstava u obavezni rezervni fond, u iznosu od 5% vrijednosti uloga zadrugara do iznosa polovine osnovnog kapitala zadruge.

Zadruga pokriva gubitak na teret obaveznog rezervnog fonda, a ukoliko se ne može pokriti iz sredstava ovog fonda, gubitak se pokriva sredstvima za druge namjene, u skladu sa zadružnim pravilima.

Sredstva iz st. 1 i 2 ovog člana mogu se koristiti za povraćaj uloga zadrugarima kojima je prestao status zadrugara, pod uslovima utvrđenim zadružnim pravilima.

O raspodjeli godišnje dobiti odlučuje skupština prilikom usvajanja godišnjeg finansijskog iskaza i izvještaja o poslovanju.

Poslovne knjige

Član 48

Zadruga vodi poslovne knjige, sastavlja i podnosi finansijske iskaze i vrši reviziju finansijskih iskaza na način propisan zakonom kojim je uređeno računovodstvo i revizija.

VII. PRESTANAK ZADRUGE

Razlozi za prestanak zadruge

Član 49

Zadruga prestaje:

- spajanjem sa drugom zadrugom, pripajanjem drugoj zadruzi, odnosno podjelom na više novih zadruga;
- istekom vremena za koje je osnovana, ukoliko je osnovana na određeno vrijeme a skupština prije isteka tog vremena ne odluči da zadruga nastavi poslovanje;
- ako prestanu da postoje prirodni i drugi uslovi za obavljanje djelatnosti;
- ako se pravosnažnom odlukom nadležnog organa utvrdi ništavost upisa u CRPS;
- odlukom skupštine;
- ako se broj zadrugara smanji ispod broja propisanog za osnivanje zadruge, a u roku od šest mjeseci se ne poveća do propisanog broja, o čemu je zadruga dužna da obavijesti nadležni organ kod koga je upisana;
- ako ne obavlja registrovanu djelatnost duže od dvije godine neprekidno;
- okončanjem stečajnog postupka, ukoliko ne postoje uslovi za nastavak rada zadruge i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

U slučaju prestanka zadruge spajanjem, pripajanjem ili podjelom, imovina zadruge prenosi se na njene pravne sljedbenike.

Stečajni postupak se sprovodi u skladu sa zakonom kojim je uređen stečaj.

Imovina zadruge koja je nakon završenog stečajnog postupka preostala poslije namirenja povjerilaca i povraćaja uloga zadrugarima postaje svojina lokalne samouprave na čijoj teritoriji je bilo sjedište te zadruge.

Imovina lokalne samouprave iz stava 4 ovog člana, može se davati na korišćenje zadrugama odlukom nadležnog organa, radi podsticanja razvoja zadrugarstva.

Gubitak svojstva pravnog lica

Član 50

Zadruga gubi svojstvo pravnog lica brisanjem iz CRPS.

Ako pravno lice u obavljenju djelatnosti koristi oznaku "zadruga" ili

"poljoprivredna kooperativa", a nije registrovano kao zadruga, zainteresovani subjekat može pokrenuti postupak kod CRPS radi njegovog brisanja iz registra.

VIII. ZADRUŽNI SAVEZ

Udruživanje zadruga

Član 51

Radi ostvarivanja i zaštite zajedničkih interesa, zadruge se mogu udružiti u zadružni savez kao samostalnu, interesnu, stručnu i poslovnu organizaciju.

Zadružni savez osniva se kao pravno lice.

Zadružni savez stiče svojstvo pravnog lica upisom u CRPS.

Ugovor o osnivanju

Član 52

Zadružni savez osnivaju zadruge, zaključivanjem ugovora o osnivanju i donošenjem pravila zadružnog saveza.

Ugovorom o osnivanju saveza iz stava 1 ovog člana, utvrđuju se poslovi, naziv, sjedište i organi saveza, sticanje članstva i druga pitanja od značaja za rad saveza.

Poslovi zadružnog saveza

Član 53

Zadružni savez obavlja sljedeće poslove:

- predstavlja zadruge u inostranstvu i ostvaruje saradnju sa međunarodnim zadružnim organizacijama;
- stara se o unaprjeđenju zadrugarstva;
- vodi evidenciju zadruga i zadružnu statistiku;
- pruža stručnu i drugu pomoć pri osnivanju zadruga i unaprjeđenju poslovanja zadruga;
- zastupa interese zadruga pred državnim organima i organizacijama i finansijskim organizacijama;
- organizuje i podstiče stručno usavršavanje,informativno-izdavačku i propagandnu djelatnost od interesa za unaprjeđenje zadrugarstva;
- organizuje zadružnu arbitražu i utvrđuje pravila za arbitražu;
- obavlja i druge poslove u skladu sa pravilima zadružnog saveza.

Pravila zadružnog saveza

Član 54

Pravila zadružnog saveza sadrže:

- naziv i sjedište zadružnog saveza;
- uslove i način za sticanje i prestanak statusa člana zadružnog saveza;

- prava i obaveze zadruge prema zadružnom savezu i zadružnog saveza prema zadruzi;
- sredstva za rad zadružnog saveza;
- izbor, opoziv i djelokrug rada organa zadružnog saveza, broj članova organa, mandat, način odlučivanja organa;
- zastupanje i predstavljanje zadružnog saveza;
- unutrašnju organizaciju zadružnog saveza;
- način obavljanja stručnih idrugih poslova za zadruge;
- javnost rada;
- način obavještavanja zadruga;
- opšte akte zadružnog saveza i način njihovog donošenja; i
- druga pitanja od značaja za rad zadružnog saveza.

Sredstva za rad zadružnog saveza

Član 55

Sredstva za rad zadružnog saveza obezbjeđuju se u skladu sa ugovorom o njegovom osnivanju.

IX. INSPEKCIJSKI NADZOR

Nadležni inspektor

Član 56

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši nadležni organ uprave preko poljoprivrednih inspektora.

Ovlašćenja inspektora

Član 57

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljorivredni inspektor ima i ovlašćenje da:

- nadzire vođenje knjiga u skladu sa ovim zakonom.

Upravne mjere i radnje poljorivrednog inspektora

Član 58

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljorivredni inspektor je obavezan da preduzima i sljedeće upravne mjere i radnje:

- da naloži vođenje knjige zadrugara i knige kooperanata;
- da naloži trajno čuvanje knjige zadrugara i knjige kooperanata;
- odredi i druge mjere i radnje u skladu sa zakonom.

X. KAZNENE ODREDBE

Član 59

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj zadruga ako :

1) uredno ne vodi knjigu zadrugara i kooperanata (član 21 stav 1);
2) ne čuva trajno knjigu zadrugara i knjigu kooperanata (član 21 stav 4);

2) ne obrazuje rezervni fond u visini 10% upisanog osnovnog kapitala (član 47 stav1);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zadruzi novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 700 eura.

Član 60

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj zadružni savez ako ne vodi evidenciju zadruga.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u zadružnom savezu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 700 eura.

XI . PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje poslova

Član 61

Zadruge koje su osnovane do stupanja na snagu ovog zakona, dužne su da usklade poslovanje, organizaciju i opšte akte sa ovim zakonom u roku od godinu dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Nastavak korišćenja imovine

Član 62

Zadruge koje su osnovane do stupanja na snagu ovog zakona i koje su koristile nepokretnu imovinu na osnovu odluke nadležnog organa nastavljaju sa korišćenjem te imovine za obavljanje djelatnosti zadruge.

Imovina iz stava 1 ovog člana i sredstva koja su zadruge stekle na drugi način ne mogu se pretvarati u uloge zadrugara niti na bilo koji način stavljati u nezadružnu funkciju.

Prestanak važenja propisa

Član 63

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena odredaba Zakona o zadrugama („Službeni list SRJ“, br. 41/96 i 12/98) kojima su uređene poljoprivredne zadruge.

Stupanje na snagu

Član 64

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Službenom listu Crne Gore».

O B R A Z L O Ž E NJ E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o poljoprivrednim zadrugama sadržan je u članu 16 stav tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je predviđeno da se zakonom, u skladu sa Ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o poljoprivrednim zadrugama, nastao je kao sastavni dio reforme zakonodavstva, u oblasti agrara, a sve u cilju unapređenja razvoja crnogorske poljoprivrede i proizvodnje hrane u cjelini.

Prilikom izrade teksta zakona, Ministarstvo se vodilo potrebom stvaranja uslova za razvoj zadrugarstva i podsticanja poljoprivredne proizvodnje u okviru zadruga.

Zakon o poljoprivrednim zadrugama doprinijeće razvoju, ruralnih područja jer daje dobar osnov za udruživanje porodičnog gazdinstva i malih proizvođača u zadruge, povećanje obima proizvodnje odnosno dohotka na poljoprivrednom gazdinstvu, istupanje na tršište, ostvarivanje i zaštitu zajedničkih interesa koje će ostvariti osnivanjem Zadružnog saveza.

Donošenjem novog Zakona o poljoprivrednim zadrugama stvara se osnov za razvoj zadrugarstva u Crnoj Gori imajući u vidu da je do sada ova oblast regulisana Zakona o zadrugama („Službeni list SRJ“, broj 41/96 i 12/98).

III. USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Evropsko zakonodavstvo nije na poseban način definisalo poljoprivredne zadruge, te nema ni osnova za usaglašavanjem Nacrta Zakona o poljoprivrednim zadrugama sa evropskim zakonodavstvom.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

I. OSNOVNE ODREDBE
Ovim odredbama uređuju se pitanja koja se odnose na predmet zakona, definisanje značenja pojedinih izraza upotrijebljenih u ovom zakonu, utvrdjuju se vrste zadruga, nastupanje zadruga u pravnom prometu, u kojem obliku ne mogu biti organizovane zadruge kao i obavljanje poslova sa trećim licima.

II. PRINCIPI ZADRUGARSTVA
U okviru ovog poglavlja, uredjuju se dobrovoljnost i otvorenost prema članstvu, demokratsku kontrolu članstva, učešće članova u raspodjeli dobiti i pokrivanju gubitaka u poslovanju, autonomiju i nezavisnost, saradnju medju zadrugama i brigu za lokalnu zajednicu.

III. OSNIVANJE ZADRUGA

Članovi 13 - 15,utvrđuju ko može osnovati zadrugu, poslovanje zadruge unijetom imovinom, sticanje udjela u osnovnom kapitalu zadruge srazmjerno revalorizovanoj vrijednosti uloga.

Članovi 16 - 19 utvrđuju osnivački akt sadržaj Ugovora o osnivanju, obaveze osnivača zadruge - učesnika osnivačke skupštine, zadružna pravila, kao i sticanja svojstva pravnog lica.

IV. DJELATNOST, SJEDIŠTE I NAZIV ZADRUGE

Članovima 20-23 uređuje se djelatnost zadruge, naziv i sjedište zadruge, odgovornost zadruge u pravnom prometu

V. STICANJE I PRESTANAK STATUSA ZADRUGARA

Članovima 24 - 28 propisani su uslovi sticanja statusa zadrugara osnivača i sticanje statusa zadrugara člana, obaveze zadrugara koje preuzima učlanjenjem u zadrugu i uslov za sticanje prava glasa.

Članovima 29 - 33 utvrđuje se način prestanka statusa zadrugara u zadruzi, prava nasljednika umrlog, prestanak statusa, prava i obaveza zadrugara.

Član 34 utvrđuje obavezu vođenja knjige zadrugara i knjige kooperanata.

VI. UPRAVLJANJE ZADRUGOM I ORGANI ZADRUGE

Članovima 35 - 37 definisano je ko upravlja zadrugom, procenat ukupnog broja glasova zadrugara (25%), koji su stekli status zadrugara, sa više od jednog uloga, organi zadruge, skupština, upravni odbor, nadzorni odbor i direktor.

Članovima 38 - 41 utvrdjen je sastav i nadležnosti skupštine, broj članova i način rada, sazivanje skupštine, delegatsku skupštinu i nedostatak kvoruma za održavanje skupštine.

Članovima 42 - 45 propisani su uslovi za izbor članova upravnog odbora, nadležnosti, način rada, donošenje odluka i odgovornost upravnog odbora.

Članom 46 - 49 definisan je izbor članova nadzornog odbora, nadležnost, način rada i odlučivanja.

Članom 50 - 53 utvrdjena su prava i obaveze direktora, uslove koje pored opštih, kandidat za direktora treba da ispunjava, odgovornost, razlozi za njegovo razrješenje i ograničenja pri izboru za predsjednika upravnog odbora, nadzornog odbora i direktora.

VII. IMOVINA I POSLOVANJE ZADRUGE

Članom 55 - 62 bliže je propisana imovina zadruge nastala po osnovu uloga zadrugara, procjena nenovčanog uloga, odgovornost za ulaganje prava svojine na stvari, zabrana raspolaganja ulozima, vraćanje valorizovanog uloga zadrugara, članarina zadrugara i kooperanata, kao i status zadružne imovine nakon stečaja.

VIII. RASPODJELA DOBITI I POKRIVANJE GUBITAKA

Članovima 63 - 65 bliže je definisana dobit zadruge, raspodjela dobiti, izdvajanje u rezervni fond, uslovi korišćenja sredstava tog fonda te mogućnost formiranja fondova za socijalne, kulturne i druge potrebe.

Članom 66 uredjuje se način pokrivanja gubitaka u poslovanju.

Članom 67 definisana je obaveznost vodjenja poslovnih knjiga i izrade računovodstvenih iskaza kao i revizije tih iskaza.

IX. PRESTANAK ZADRUGE

Član 68 utvrđuje načine i razloge prestanka zadruge sa radom, bilo po sili zakona ili odlukom skupštine zadruge.

Članom 69 propisano je da zadruzi prestajei svojstvo pravnog lica brisanjem iz CRPS-a.

X. ZADRUŽNI SAVEZ

Članovima 70-74 utvrđen je način formiranja zadružnog saveza, poslovi i nadležnosti saveza, razvoj zadrugarstva, pružanje pomoći organizaciji i unapređenju rada zadrugarstva, donošenje opštih pravila zadrugarstva, organizovanje revizije i drugih poslova koji proizilaze iz ugovora o osnovanju i prava zadružnog saveza, uključujući organe, djelokrug rada i sredstva za rad saveza.

XI. ZADRUŽNA REVIZIJA

Članovima 75-82 definisana je kontrola primjene zadružnih pravila i medjusobnih odnosa zadruge, zadrugara, kooperanata i zaposlenih, poslovanje zadruge, zadružni revizor i preduzimanje mogućih mjera od strane Zadružog saveza, koje bi mogle proizaći iz konačnog izvještaja revizora.

XI. INSPEKCIJSKI NADZOR

Članovima 83-85 definisan je nadležni inspektor, ovlašćenja poljoprivrednog inspektora kao i upravne mjere i radnje za koje je ovlašćen da preduzima.

XII. KAZNENE ODREDBE

Članovima 86 i 87 propisuju se prekršaje i novčane kazne za zadruge i Zadružni savez kao i odgovorna lica.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članovima 88-90 utvrđena je je obaveza uskladjivanja akata zadruga i Zadružnog saveza sa odredbama ovog zakona, uključujući i zadružna pravila kao značajan akt koji će propisati pravila rada i zadruge, zadrugara i kooperanata, kao stupanje na snagu osmog dana od dana objavljivanja u
“ Službenom listu Crne Gore“.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona u Budžetu Crne Gore, nije potrebno obezbjeđivati posebna sredstva.